

કહાનનગર, દેવલાલી-નાસિક સ્થિત અદ્ભુત જિનાલયો

દેવલાલી

પરમ કૃપાળુ પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રી કાનજી સ્વામીનો સ્વર્ગવાસ મુંબઈમાં થયેલ. તેથી સર્વ મુમુક્ષુ ભાઈ-બહેનોને અહીં તેમનું એક સ્મારક બનાવવાની ભાવના થઈ અને તેના ફળ સ્વરૂપે પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રી કાનજી સ્વામી સ્મારક ટ્રસ્ટની રચના થઈ. ગીયોગીય અને કોલાહલયુક્ત મુંબઈમાં સ્મારક બનાવવાનું કોઈને ઉચીત ન લાગ્યું. આ અરસામાં એક આધ્યાત્મિક શિક્ષણ શિબિર મુંબઈથી નજીક દેવલાલીમાં કરવાનું આયોજન થયું અને પ્રથમ દષ્ટિએ જ સૌને દેવલાલી સ્થળ વધુ અનુકુળ જણાયું. સને ૧૯૮૫માં શિક્ષણ શિબિર દેવલાલીમાં થઈ. તે સમયે પૂજ્ય બહેન શાંતાબેન પણ ત્યાં હાજર હતા અને ત્યારે પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રીનું સ્મારક મુંબઈથી નજીક-દેવલાલીમાં થાય તેવી ભાવના દરેકે વ્યક્ત કરી હતી. તેથી દેવલાલીમાં સ્મારક માટે બે મોટા ખેતરો લામ રોડ પાસે ખરીદવામાં આવ્યા. ત્યારબાદ પરમ કૃપાળુ પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રી કાનજી સ્વામી સ્મારક ટ્રસ્ટ દ્વારા શ્રી મહાવીર સ્વામી દિગંબર જૈન મંદિર, શ્રી કહાન સ્મૃતિ સ્વાધ્યાય મંદિર, શ્રી કહાન સરસ્વતિ ભવન, શ્રી કહાન ભોજનાલય તથા વિદ્યત નિવાસ, શ્રી કહાન વિશ્રાંતિ ગૃહ, શ્રી કહાન અતિથિ ભવન, શ્રી સર્વોદય ચિકિત્સાલય, પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રીનું ભાવવાહી સ્ટેચ્યુ તથા શ્રી કહાનનગર સોસાયટીના ૭૪ બંગલા તથા ૧૨ ફ્લેટો-આ બધાનો શિલાન્યાસ એક જ દિવસે સને ૧૯૮૭ના ફેબ્રુઆરી માસમાં થયો હતો. સને ૧૯૮૮ના મે માસમાં ચોવીસ તીર્થકરો સહિત શ્રી સમવસરણજી મંદિરનો શિલાન્યાસ મહોત્સવ થયો હતો. સને ૧૯૮૮ના ડિસેંબર માસમાં ભવ્ય પંચકલ્યાણક પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ ઉજવાયો હતો. સને ૧૯૮૯ના એપ્રિલ માસમાં શ્રી માનસ્થંભજી ભગવાનનો શિલાન્યાસ થયો હતો. મુંબઈથી તદ્દન નજીક હોઈને દેવલાલીમાં પ્રતિદિન મુમુક્ષુઓનું આવાગમન વધતું ગયું. તેથી સને ૧૯૯૪માં અતિથિભવન, વિશ્રાંતિગૃહ તથા ભોજનાલય ઉપર આવાસ માટે ત્રણ વિશાળ હોલ બાંધવામાં આવ્યા. તેમ જ દવાખાના ઉપર પણ બે નવા બ્લોક બાંધેલ છે.

મુંબઈથી ઉપડતી લગભગ ઘણી ખરી ટ્રેઈનો દેવલાલી સ્ટેશને એક-બે મીનીટ માટે ઉભી રહે છે. પરંતુ દેવલાલી પછીનું સ્ટેશન-નાસિક રોડ પર બધી જ ટ્રેઈનો વધુ સમય માટે ઉભી રહે છે. નાસિક રોડથી દેવલાલી આવવા માટે પુષ્કળ રીક્ષાઓ મળે છે.

દેવલાલીના બધા ધર્માયતનોની વિશેષ વિગત નીચે મુજબ છે.

(૧) શ્રી મહાવીર સ્વામી દિગંબર જિનમંદિર:-

તીર્થધામ શ્રી દેવલાલીમાં આવેલા આ ભવ્ય જિનાલયમાં મૂળનાયક શાસનનાયક શ્રી મહાવીર સ્વામી આરસના પદ્માસન બિરાજમાન છે. તેમની બાજુમાં આરસના પદ્માસન શ્રી શાંતિનાથ ભગવાનના અને શ્રી પાર્શ્વનાથ ભગવાનના નયનરમ્ય પ્રતિમાજી છે. આ જિનાલયમાં ગર્ભદ્વારની બન્ને બાજુ આરસના સુશોભિત ગોબલામાં શ્રી સમયસારજી તથા શ્રી નિયમસારજી

શાસ્ત્રની સ્થાપના કરેલી છે. આ જિનાલયના ઉપરના માળે શ્રી ભરતેશ્વર ભગવાન, શ્રી આદિનાથ ભગવાન તથા શ્રી બાહુબલી ભગવાનની ખડગાસને આરસની પરમ વીતરાગી પ્રતિમાઓ બિરાજમાન છે. પ્રવેશદ્વારના ઉપરના ભાગે પંચ પરમેષ્ઠી ભગવાનનું ભવ્ય રંગીન ચિત્રપટ મૂકેલ છે. ઉપર અગાશીના એક ખૂણા ઉપર આચાર્ય શ્રી ધરસેનસ્વામીના ચરણચિહ્ન તથા બીજા ખૂણા ઉપર આચાર્ય શ્રી કુન્દકુન્દદેવના ચરણચિહ્ન સ્થાપિત કરેલ છે. આ જિનાલયની દિવાલો ઉપર ઉપદેશાત્મક રંગબેરંગી સુંદર ચિત્રપટો મૂકેલા છે. આ જિનમંદિરનો પંચ કલ્યાણક પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ વિ.સં. ૨૦૪૬ પોષ સુદ-૨ના રોજ થયો હતો.

(૨) શ્રી દિગંબર જૈન કહાન સ્મૃતિ સ્વાધ્યાય મંદિર:-

શ્રી મહાવીર સ્વામી દિગંબર જિનમંદિરની બાજુમાં જ શ્રી દિગંબર જૈન કહાન સ્મૃતિ સ્વાધ્યાય મંદિર બનાવેલ છે. આ હોલમાં સવારે અને રાત્રે પરમ કૃપાળુ પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રીના પ્રવચનોની સીડી મૂકવામાં આવે છે અને બપોરે સમાગત વિદ્વાનોના પ્રવચનો રાખવામાં આવે છે. આ હોલમાં પરમ પૂજ્ય અધ્યાત્મમૂર્તિ ગુરુદેવશ્રી કાનજી સ્વામીનું વિશાળ ચિત્રપટ મધ્ય ભાગમાં રાખવામાં આવેલ છે તથા મુનિવર શ્રી પદ્મપ્રભમલધારીદેવ, પંડિત પ્રવર શ્રી ટોડરમલજી, આચાર્ય શ્રી કુન્દકુન્દાચાર્યદેવ, આચાર્યવર શ્રી અમૃતચન્દ્રાચાર્યજી, શ્રી બનારસીદાસજી અને શ્રીમદ્ રાજચન્દ્રજીના ભવ્ય ચિત્રપટો મુકવામાં આવેલા છે. તેમ જ વૈરાગ્ય પ્રસંગ દર્શાવતા ગજમુનિ અને સુકુમાલ મહામુનિના બે ચિત્રપટો પણ મૂકેલા છે તથા દિવાલમાં આરસના બે ગોખલામાં શ્રી સમયસારજી તથા શ્રી નિયમસારજી જિનવાણી બિરાજમાન કરેલ છે. સ્વાધ્યાય મંદિર હોલની દિવાલો ઉપર ચારે તરફ જિનવાણીના ઉપદેશાત્મક સૂત્રો લખેલા છે.

સ્વાધ્યાય મંદિરની એક તરફ પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રી કાનજી સ્વામી સ્મૃતિસંગ્રહાલય અને તેની સામે કાર્યાલય તથા બીજી તરફ પૂજ્ય શ્રી શાંતાબેન સ્મૃતિ સંગ્રહાલય છે. આ હોલનું ઉદ્ઘાટન વિ.સં. ૨૦૪૬ પોષ સુદ-૨ના રોજ થયું હતું.

(૩) શ્રી સમવસરણ (ધર્મસભા) તથા ચોવીસ તીર્થંકર જિનાલય:-

સંકુલના મધ્યમાં શ્રી સમવસરણ તથા ચોવીસ તીર્થંકરની ભવ્ય રચના કરેલ છે. આ સમવસરણજીમાં આગમ અનુસાર આઠ ભૂમિકા કોટ મુનિઓ, અર્જિકાઓ, દેવો, મનુષ્યો, તિર્યંચો, વિગેરેની સભા સહિત શ્રી મંડપ, ત્રણ પીઠિકા, કમળ-ચામર-છત્ર-ભામંડળ-અશોક વૃક્ષ, વિગેરેની આકર્ષક રચના કરી છે. આ મંદિરની છત તથા દિવાલો રંગબેરંગી કાચથી સજાવેલ છે. તેથી આ મંદિરને અજૈનો કાચનું મંદિર કહે છે અને હોંશે હોંશે આ મંદિર જોવા માટે ખાસ અહીં આવે છે. આ મંદિરમાં જુદા-જુદા તીર્થોના ચિત્રો-સોળ સ્વપ્નો, અષ્ટ મંગળ દ્રવ્ય, વિગેરે પણ કોતરેલા છે. આ ઉપરાંત આ સમવસરણમાં મુનિઓની સભામાં શ્રી સીમંધર પ્રભુની સામે ભાવપૂર્વક હાથ જોડીને ઉભેલા શ્રીમદ્ ભગવંત કુન્દકુન્દાચાર્યદેવની અતિસૌમ્ય પ્રતિમાજી પણ છે.

તે સિવાય આ જિનાલયમાં ચારે દિશામાં છ-છ - તેમ કુલ ચોવીસ તીર્થકર જિનબિંબો ૧૧-૧૧ ફીટના પદ્માસન ભગવાનના વર્ણ મુજબના નાની-નાની દેરીઓમાં બિરાજમાન કરેલ છે. આ મંદિરનો પંચકલ્યાણક પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ વિ.સં. ૨૦૪૬ પોષ સુદ-૨ના રોજ થયો હતો.

(૪) ભગવાન શ્રી શાંતિનાથ કુન્દકુન્દ દિગંબર જૈન પરમાગમ મંદિર:-

અહીં પાંચ પરમાગમોત્કીર્ણ આરસની દિવાલોવાળુ ભગવાન શ્રી શાંતિનાથ દિગંબર જૈન પરમાગમ મંદિરનું ભવ્ય નિર્માણ થયેલ છે. આ મંદિરમાં પંચઘાતુના ૫૧ ઈંચના પદ્માસન ભાવવાહી સ્વર્ણયુક્ત દેરીમાં શ્રી શાંતિનાથ ભગવાન બિરાજમાન કરેલા છે તથા આ મંદિરમાં બન્ને તરફ ચાર-ચાર ભગવાનના બલભદ્રના ૬૦ ઈંચના ખડગાસન આઠ જિનબિંબો પ્રતિષ્ઠિત થયેલ છે. આ આઠ બલભદ્રના નામ નીચે મુજબ છે.

૧. વિજય બલભદ્ર	૨. અચલ બલભદ્ર	૩. સુધર્મ બલભદ્ર
૪. સુપ્રભ બલભદ્ર	૫. સુદર્શન બલભદ્ર	૬. નન્દી બલભદ્ર
૭. નન્દીમિત્ર બલભદ્ર	૮. પદ્મ (રામ) બલભદ્ર	

તે સિવાય આચાર્ય શ્રી કુન્દકુન્દદેવ રચિત પંચ પરમાગમ શ્રી સમયસારજી, શ્રી નિયમસારજી, શ્રી પ્રવચનસારજી, શ્રી પંચાસ્તિકાયજી તથા શ્રી અષ્ટપાદુડજી આરસના પાટીયા ઉપર કોતરીને ચોડેલ છે. તે સિવાય શ્રી કુન્દકુન્દાચાર્યદેવ, શ્રી અમૃતચન્દ્રાચાર્યદેવ, શ્રી પદ્મપ્રભમલધારીદેવ, શ્રી ધરસેનાચાર્ય, શ્રી ઉમાસ્વામી, શ્રી સમંતભદ્રાચાર્ય તથા શ્રી જયસેનાચાર્ય વિગેરે આચાર્યોના ૫x૫ ફીટના વિશાળ ચિત્રપટો આ હોલમાં મૂકેલ છે. શ્રી પરમાગમ મંદિરમાં ઉપર જવા માટે લીફ્ટની સુવિધા પણ કરેલ છે. આ પરમાગમ મંદિરનો પંચકલ્યાણક પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ વિ.સં. ૨૦૫૩ માગશર વદ-૨ના રોજ થયો હતો.

(૫) શ્રી માનસ્થંભજી:-

સંકુલના પ્રાંગણની મધ્યમાં ચૌદિશાભિમુખ સુંદર મનોહર ભવ્ય કલાપૂર્ણ આરસના ૫૨ ફીટ ઊંચા શ્રી માનસ્થંભજીનું નિર્માણ થયેલ છે. જેમાં નીચે તથા ઉપર ચારે દિશામાં વિદેહીનાથ શ્રી સીમંધર ભગવાનના પદ્માસન ચાર-ચાર પ્રતિમાજી બિરાજમાન કરેલ છે. માનસ્થંભજીની નીચેની ત્રણેય પીઠિકામાં આરસ ઉપર કોતરણી કરી બાર સુંદર ચિત્રપટો મૂકેલ છે. (૧) શ્રી સમ્મેદશિખરજી સિદ્ધક્ષેત્ર (૨) શ્રી ગિરનારજી સિદ્ધક્ષેત્ર (૩) શ્રી ચંપાપુરી સિદ્ધક્ષેત્ર (૪) શ્રી પાવાપુરી સિદ્ધક્ષેત્ર (૫) શ્રી કૈલાસ સિદ્ધક્ષેત્ર તથા મુનિશ્રી ઋષભદેવને આહારદાન (૬) શ્રી સીમંધર પ્રભુ, શ્રી કુન્દકુન્દાચાર્યદેવ, શ્રી અમૃતચન્દ્રાચાર્યદેવ તથા પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રી અને સભાજનો તથા સુવર્ણપુરી તીર્થધામ (૭) સીતાજી અગ્નિપરીક્ષા (૮) શ્રી શેત્રુંજય પહાડ ઉપર પાંચ પાંડવ મુનિરાજ (૯) શ્રી મહાવીર ભગવાનના પૂર્વભવમાં સિંહની પર્યાયમાં ઋદ્ધિધારી મુનિઓના ઉપદેશનું દશ્ય (૧૦) શ્રી કુન્દકુન્દાચાર્યદેવનું વિદેહગમનનું દશ્ય

(૧૧) શ્રી માનસ્થંભજી દેખીને ગૌતમસ્વામીનું માન ગળી જાય છે તે દશ્ય અને (૧૨) પંચ પરમેષ્ઠી. આ ઉપરાંત સોળ સ્વપ્ના અને અષ્ટમંગળ દ્રવ્ય પણ આરસમાં કોતરેલ છે. આ માનસ્થંભજીના દર્શન કરતાં અંતઃકરણ ઉત્કૃષ્ટ આનંદથી નાચી ઉઠે છે. તેનો પંચકલ્યાણક પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ વિ. સં. ૨૦૫૦ ચૈત્ર વદ-૨ના રોજ થયો હતો.

(૬) શ્રી કહાન દિગંબર જૈન ઐતિહાસિક ચિત્રાલય :-

આ સંકુલના પરિસરમાં એક સુંદર ઐતિહાસિક-ધાર્મિક ચિત્રાલયનું નિર્માણ થયેલ છે. આ હોલમાં બાવીસ જેટલા મોટા ભવ્ય સુંદર ચિત્રો સુશોભિત ફેમમાં મઢીને દિવાલો ઉપર લગાવેલ છે. આ ચિત્રો જોવાથી કથાનુયોગનો અભ્યાસ થાય તેવા ચિત્રો છે. એટલે કે પુરાણ પુરુષોની આત્મસાધનાના ભાવવાહી દશ્યો છે. તેમાં અનેક તીર્થકરોના દશ્યો, મુનિવરોના અનેક દશ્યો, ધર્માત્મા શ્રાવકો તથા તીર્થોના અનેક દશ્યો છે. “સંત કેરી શીતલ છે છાંયડી” -સુવર્ણપુરીના સંત પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રીનું ચિત્રપટ આકર્ષક છે. તે ચિત્રપટ જોતા માણસ ઘડીભર થંભી જાય છે. આંખનો ખૂણો ભીનો થઈ જાય તેવું આ ચિત્રપટ છે.

દરેક ચિત્રપટોની વિગત નીચે મુજબ છે :

- (૧) સંત કેરી શીતલ છે છાંયડી
- (૨) પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રીના શુભ હસ્તે અંકન્યાસ વિધી
- (૩) પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રી દ્વારા શ્રી ગજપંથા સિદ્ધક્ષેત્રની યાત્રા
- (૪) શ્રીમદ્ કુન્દકુન્દાચાર્યદેવ દ્વારા પંચ પરમાગમની રચના
- (૫) ચક્રવર્તી ભરતજી દ્વારા શ્રી ઋષભદેવની વંદના
- (૬) એકત્વમાં સુખ
- (૭) ઉત્તમ ત્યાગ
- (૮) ચરમ શરીરી જમ્બુકુમાર તથા વિદ્યુત ચોર
- (૯) ઉત્તમ તપ
- (૧૦) ભગવાન શ્રી નેમિનાથ પૂર્વભવ
- (૧૧) રક્ષાબંધન પર્વ
- (૧૨) ષટ્ ખંડાગમ શાસ્ત્રની રચના
- (૧૩) ભગવાન શ્રી મહાવીર સ્વામી-સિંહ પર્યાયમાં સમ્યગ્દર્શન
- (૧૪) અંજન ચોરની કથા
- (૧૫) સીતાજીની અગ્નિપરીક્ષા
- (૧૬) શ્રીમદ્ ભગવત્ કુન્દકુન્દાચાર્યની જીવનકહાની
- (૧૭) આત્મધ્યાની ગજકુમાર

(૧૮) મૃત્યુ મહોત્સવ

(૧૯) ચરમ શરીરી હનુમાન કથા

(૨૦) પાંચ પાંડવ અગ્નિ પરીક્ષા

પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રીના શ્રીમુખેશી ધર્માત્માના જીવનના વૈરાગ્ય પ્રસંગો આપણે સૌએ સાંભળ્યા છે. તે ઐતિહાસિક ચિત્રપટો અહીં આ ચિત્રાલયમાં છે.

(૭) પૂજ્ય શ્રી કાનજી સ્વામી સંગ્રહાલય :-

આ સંગ્રહાલયમાં પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રી કાનજી સ્વામીનું સ્ટેચ્યુ તેમ જ તેઓશ્રીના હસ્તાક્ષરના લખાણ, તેમ જ જીવન પ્રસંગો દર્શાવતા ફોટોગ્રાફ્સ સુંદર રીતે ગોઠવેલ છે. પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રીના જીવનકાળમાં ધર્મ પ્રભાવનાના અજોડ કાર્યો થયા છે. તે સમયના યાદગાર ફોટોગ્રાફ્સ અહીં મૂકેલ છે. આ સંગ્રહાલયનું ઉદ્ઘાટન તા. ૨૪-૧૨-૧૯૯૨ના રોજ શ્રીમતી શારદાબેન શાંતિલાલ શાહ-સાયન (મુંબઈ)ના વરદ્ હસ્તે થયું હતું.

(૮) પૂજ્ય બહેન શાંતાબેન સ્મૃતિ-સંગ્રહાલય :-

પૂજ્ય બહેનશ્રી ચંપાબેન તથા પૂજ્ય બહેન શાંતાબેન-બન્ને બહેનોનું વિશાળ ચિત્રપટ સંગ્રહાલયની શોભા વધારી રહેલ છે. તે ઉપરાંત બન્ને બહેનોના ચૂંટેલા વચનામૃત, હૃદયોદ્ગારો, હસ્તાક્ષરમાં નોંધના ફોટોગ્રાફ્સ અહીં ગોઠવ્યા છે. દેવલાલીમાં આ સ્મારક સ્થાપવા પાછળ પૂજ્ય બહેન શાંતાબેનનું મહત્વનું પ્રેરણાબળ હતું. તેથી તેમનું એક ભવ્ય ચિત્રપટ આ સંગ્રહાલયમાં મૂકેલ છે. આ સંગ્રહાલયનું ઉદ્ઘાટન શ્રીમતી સુધાબેન શાંતિલાલ મોટાણી તથા બ્ર. રમાબેન પારેખના વરદ્ હસ્તે તા. ૨૫-૧૨-૧૯૯૨ના રોજ થયું હતું.

(૯) શ્રી દિગંબર જૈન કહાન સરસ્વતિ ભવન :-

ઉપરના ભાગે ફરતી ચારે તરફ ગેલેરીવાળા આ સરસ્વતિ ભવનમાં ધાર્મિક પુસ્તકોનો વેચાણ વિભાગ તેમજ કેસેટ વિભાગ છે તથા મુમુક્ષુગણને શાંતિથી વાંચન કરવું હોય તો આ સરસ્વતિ ભવનમાં બેસીને વાંચન કરી શકે છે.

(૧૦) શ્રી વીતરાગ ભવન બિલ્ડીંગ :-

ટ્રસ્ટ તરફથી બાર બ્લોકનું એક વીતરાગ ભવન બિલ્ડીંગ મુમુક્ષુઓના આવાસ માટે નિર્માણ થયેલ છે. જેમાં નવ બ્લોકો બેડરૂમ-હોલ-રસોડાવાળા તથા ત્રણ બ્લોક એક રૂમ-રસોડાવાળા થયેલ છે. આ વીતરાગ ભવન માટે શ્રી બલુભાઈ ચુનીલાલ શાહ તરફથી આર્થિક સહયોગ મળેલ છે.

(૧૧) શ્રી ન્યુ કહાનનગર સોસાયટી :-

અનેક મુમુક્ષુઓની માંગણી હોવાથી છેલ્લે નવા ૪૨ બ્લોકસ બાંધેલ છે. જે મુમુક્ષુઓને માલિકી

ઘોરણે આપેલ છે. આ ન્યુ કહાનનગરની બાજુમાં લીલોછમ બગીચો છે. આ બગીચાની મધ્યમાં કાયમી રૂપથી પાંડુક શીલાનું નિર્માણ કરેલ છે.

(૧૨) પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રી કાનજી સ્વામીનું ભવ્ય સ્ટેચ્યુ:-

આ સંકુલના મધ્ય ભાગમાં શ્રી સમવસરણજી મંદિર અને અતિથિભવનની વચ્ચે અધ્યાત્મયુગસૃષ્ટા પરમ પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રી કાનજી સ્વામીનું ધાતુનું સફેદ સ્ટેચ્યુ મૂકેલ છે. સંકૂલમાં પ્રવેશતાં જ આ સ્ટેચ્યુના દર્શન થાય છે.

(૧૩) શ્રી દિગંબર જૈન કહાન ભોજનાલય:-

આ ભોજનાલયમાં સવારે ચા-દૂધ તથા બપોરે અને સાંજે સાત્વિક ભોજનની વ્યવસ્થા કરેલ છે. એક વિશાળ હોલમાં ટેબલ ખુરશી ઉપર બેસીને ભોજન લઈ શકાય તેવી વ્યવસ્થા છે. આ ભોજનાલય કાયમ ચાલુ જ હોય છે. ભોજનાલયના આ બિલ્ડિંગની ઉપર પહેલે માળે શ્રી કહાન અતિથિગૃહની બાર રૂમો બનાવી છે અને તેની ઉપર બીજે માળે મોટો હોલ નિર્માણ કરેલ છે.

(૧૪) શ્રી દિગંબર જૈન કહાન વિશ્રાંતિ ગૃહ તથા શ્રી દિગંબર જૈન કહાન અતિથિભવન-બહારગામથી ધર્મલાભ લેવા માટે આવતા મુમુક્ષુઓને રહેવા માટે પંખા, પાણી, એટેચ્ડ બાથરૂમ-લેટ્રીન, પલંગ, ગાદલા-ગોદડાની પૂરી સગવડતાવાળી ગ્રાઉન્ડ ફ્લોર ઉપર બાર રૂમો અને પહેલે માળે બાર રૂમો-તેમ કુલ ચોવીસ રૂમો અહીં બનાવવામાં આવેલ છે. આ બન્ને ભવનની ઉપર ખૂબ જ મોટા બે હોલ છે. જેઓ એકલા આવ્યા હોય તેમને આ હોલમાં ઉતારો આપે છે અને તેમને સામાન મુકવા માટે લોકર આપે છે. તેમજ તેમને ન્હાવા-ઘોવા માટે ઘણા જનરલ બાથરૂમ-લેટ્રીન કરાવેલ છે. આ રીતે યાત્રીઓને રહેવામાં તકલીફ ન પડે તેવી વ્યવસ્થા કરેલ છે.

(૧૫) સર્વોદય ચિકિત્સાલય (દવાખાનુ):-

સંસ્થામાં નિવાસ કરનાર મહેમાનો તથા આજીબાજીના ગામડાઓમાં વસતા ગરીબ પરિવારોને નિઃશુલ્ક સારવાર મળી શકે તે માટે અહીં એક દવાખાનુ ચાલે છે. તેમજ ૧૯૯૩ થી આ દવાખાનામાં દંત વિભાગ તથા નેત્ર વિભાગ પણ શરૂ કરેલ છે. આ દવાખાનામાં એલોપેથી ડોક્ટર દરરોજ આવે છે. આ દવાખાનાની બાજુમાં ઠંડા પાણીનું પરબ (ફિલ્ટર્ડ વોટરકુલર) હંમેશા ચાલે છે. તે સિવાય વિદ્વાન પંડિતોને રહેવા માટે બે રૂમ-રસોડાના ચાર બ્લોક રંભાબેન પોપટલાલ વોરાના સૌજન્યથી કરવામાં આવ્યા છે.

(૧૬) શ્રી કહાનનગર કો-ઓપરેટીવ હાઉસિંગ સોસાયટી:-

સંસ્થાના સંકુલની બાજુમાં જ મુમુક્ષુઓના કાયમી વસવાટ માટે માલિકી ધોરણે ૭૪ બંગલા અને બાર બ્લોકનું શ્રુતધારા એપાર્ટમેન્ટ કરાવેલ છે. સંસ્થાના મંદિરો, ભોજનશાળા, વિગેરે ઉપર જણાવેલ બધુ જ બનાવેલ છે તે તમામ જમીન વિના મૂલ્યે આ કહાનનગર કો-ઓપરેટીવ હાઉસિંગ

સોસાયટી તરફથી ભેટ મળેલ છે. આ સોસાયટીની અંદર એક બગીચો પણ છે.

આ સિવાય સંસ્થામાં ચાલતાં ધાર્મિક કાર્યક્રમો સંકુલમાં આવેલા નિવાસસ્થાનો તેમજ કહાનનગરમાં આવેલ બંગલા તથા ફ્લેટોમાં રહેતા વૃદ્ધ-અશક્ત અને બિમાર વ્યક્તિઓ ઘરમાં રહીને પ્રવચનો સાંભળી શકે તેવી ઈલેક્ટ્રોનિક વ્યવસ્થા પણ સંસ્થાએ કરેલ છે.

આ રીતે દેવલાલીની વ્યવસ્થા છે. દેવલાલીમાં શ્રીમદ્ રાજચંદ્ર જ્ઞાન મંદિર સંસ્થાના સંકુલથી ચાલતાં જઈ શકાય તેટલું (આશરે ૧ ફર્લાંગ) દૂર આવેલું છે. શ્રીમદ્ રાજચંદ્ર જ્ઞાન મંદિર સંસ્થામાં પણ અનેકવિધ પ્રવૃત્તિ, ભક્તિ-વાંચન, વિગેરે આખો દિવસ ચાલે છે. ત્યાં પણ રહેવા માટે થોડી રૂમો તથા ભોજનશાળા ચાલે છે. આ સિવાય દેવલાલીથી ૩ કિ.મી. દૂર નાસિક રોડ તરફ જતાં અન્ય ધર્મીનું ક્ષેત્ર-મુક્તિધામ છે. તેમજ આશરે ૧૦ કિ.મી. દૂર પંચવટી-તપોવન આવેલ છે તથા નાસિક સીટીમાં પણ શ્રી દિગંબર જૈન ટેરાસર આવેલ છે. દેવલાલીથી આશરે ૩૦ કિ.મી. દૂર ગજપંથા સિદ્ધક્ષેત્ર છે, જ્યાં નાનકડા પહાડ ઉપર પ્રાચીન મંદિરો છે. તેમજ તળેટીમાં પણ મંદિરો છે. ગજપંથા જતાં રસ્તામાં મહાશરૂલમાં શ્રી દિગંબર જૈન મંદિર છે. દેવલાલીથી ૧૬૦ કિ.મી. દૂર શ્રી દિગંબર જૈન સિદ્ધક્ષેત્ર, માંગીતુંગી આવેલું છે, જ્યાં માંગી અને તુંગી નામના બે પહાડો આવેલા છે.

ભગવાનનો ભક્ત કહેવડાવે અને વીતરાગ દેવ-શાસ્ત્ર-ગુરુની પ્રભાવનાદિ માટે તન-મન-ધન ખરચવાની વાત આવે ત્યારે ફેં ફેં કરે તે વીતરાગનો ભક્ત જ નથી. શાસ્ત્રની કિંમત ઘટાડવાનાં પૈસા અગાઉથી ભરવાની વાત આવે ત્યારે કહે કે શાસ્ત્ર છપાઈને આવે ત્યારે વાત. તો એમ કહેનારને શાસ્ત્રની ભક્તિ નથી. વ્યવહાર શુદ્ધિ વિના માત્ર નિશ્ચયની વાતો મોઢેથી કરે તે અરિહંતનો સેવક કહેવાય નહીં. અરિહંતનો સેવક થવા માટે તો એકવાર બીજી બધુ જતું કરવું પડશે.

- પૂ. ગુરુદેવશ્રી, યોગસાર પ્રવચન.

ભાવરહિત વાંચવા - સાંભળવાથી શું થાય ? અર્થાત્ કાંઈપણ કાર્યકારી નથી. ભાવ વિના વ્રત - ક્રિયાની કથની પણ કાંઈ કાર્યકારી નથી. તેથી એવો ઉપદેશ છે કે ભાવ વિના વાંચવા - સાંભળવા આદિથી શું થાય ? કેવળ ખેદમાત્ર છે. માટે ભાવસહિત જે કરે તે સફળ છે. અહીં એવો આશય છે કે કોઈ જાણે કે વાંચવું - સાંભળવું જ જ્ઞાન છે. તો એ પ્રકારે નથી. વાંચીને - સાંભળીને પોતાને જ્ઞાનસ્વરૂપ જાણીને અનુભવ કરે ત્યારે ભાવ જાણી શકાય છે. એટલે વારંવાર ભાવનાથી ભાવ લગાડવાથી જ સિદ્ધિ છે.

અષ્ટ પાહુડ, ભાવપાહુડ ગાથા-૬૬